

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การแสดงตลกในงานสื่อวีดิทัศน์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเรื่องราวตลกของไทยยังไม่ค่อยมีการศึกษาไว้มากนัก ใน การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะตลกที่เล่นเป็นคณะ และเป็นตลกยอดนิยมที่ได้รับการว่าจ้างให้บันทึกเทปวีดิทัศน์เพื่อจำหน่ายเป็นความบันเทิงภายในครอบครัว สามารถหาซื้อได้ ตามแผงเทปทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามผู้จำหน่าย และคัดเลือกเฉพาะตลกคณะที่ยอดนิยมาในช่วงนี้มาเป็นข้อมูลในการศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคือ ข้อมูลประเภทวีดิทัศน์และข้อมูลประเภทบุคคลและขอบเขตที่จะทำการวิจัยดังกล่าวแล้ว ศึกษาเฉพาะตลกที่มีการบันทึกเป็นสื่อวีดิทัศน์โดยมีเหตุผลจูงใจผู้วิจัยอยู่ 3 ประการ คือ

- 1) คณะตลกที่ผู้ผลิตวีดิทัศน์จะว่าจ้าง ต้องเป็นคณะตลกที่ได้รับความนิยมอยู่ในขณะนี้ เพราะการจัดทำแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายทั้งในส่วนของการผลิต การบันทึกเทป การว่าจ้าง คณะตลกการเข้าสถานที่บันทึก ซึ่งแต่ละชุดเป็นจำนวนเงินไม่น้อย ดังนั้น ข้อจำกัดเหล่านี้ทำให้ต้องจำกัดตลกคณะที่ดี เป็นที่นิยมของคนดูที่จะต้องเสียเงินซื้อเทปวีดิทัศน์เท่านั้น จึงถือว่าการคัดเลือกข้อมูลในระดับหนึ่ง
- 2) ตลกที่ได้รับการว่าจ้าง ย่อมจะต้องหาชมและการแสดงที่เป็นสุดยอดที่เห็นว่า จะสร้างความบันเทิงได้มากที่สุดมาแสดง เพื่อให้ผู้ชมติดตามและซื้อเทปวีดิทัศน์มาชมต่อ ดังนั้น

ข้อมูลจากเทปวีดิทัศน์จึงเป็นการคัดเลือกเนื้อหาในการแสดงและมุขต่างๆ ที่สุดยอดของตลกแต่ ละคณะมาแสดงให้ดีที่สุด ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยด้านเนื้อหา โครงสร้าง รวมทั้ง ผู้วิจัยได้สอบถามจากผู้จำหน่ายและผู้ผลิตว่า คณะใด ม้วนไหนที่มียอดขายดี ก็คัดเลือกมา เป็นข้อมูลในการวิจัยด้วย

3) การราชข้อมูลตลกจากเทปวีดิทัศน์ มีประโยชน์ในส่วนของการได้รับข้อมูลที่ แท้จริงทั้งนี้เพราะการแสดงตลกที่แสดงทางโทรทัศน์หรือสื่อมวลชนอื่นๆ นั้น จะถูกเซนเซอร์และ ผู้แสดงตลกจะสงวนมุขคาพูดหรือการแสดงบางอย่างไว้ แต่ในขณะที่ตลกสามารถแสดงได้อย่าง เต็มที่ในม้วนวีดิทัศน์ ดังนั้น การศึกษาเพื่อให้เห็นลักษณะของตลกที่แท้จริงนั้น การราช เทปวีดิทัศน์จะให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจน

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำข้อมูลเพื่อการวิจัยจากเทปวีดิทัศน์จำนวน 6 ม้วนคือ

ชื่อชุด	ชื่อคณะ	ชื่อผู้ผลิต
1. ฮาสะบัน มั่นระเปิด ชุดที่ 56	รันต เขิญยิ้ม	Right Picture
2. ฮาสุดขีด ชุดที่ 2	ชูศรี ป่าต็อก	Right Picture
3. ยกขบวนฮา ชุดที่ 17	เทพ โพธิ์งาม	Right Picture
4. ฮาสุดขีด ชุดที่ 4	เบ็ด เขิญยิ้ม	Right Picture
5. จี้เส้นคอนเสิร์ตตอน อีฮ้วน กวนประสาท	จุ่มจุ่ม ชูปเปอร์โจ๊ก	ST
6. ชูปเปอร์โจ๊ก	ชูปเปอร์โจ๊ก/เพชร ดาราฉาย	New Royal Group

โดยเทปวีดิทัศน์ดังกล่าวออกวางจำหน่ายในปี พ.ศ. 2536-2537 และได้รับคำแนะนำว่าสนุก เป็นที่นิยมของนักดูตลก ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเทปวีดิทัศน์ได้จากแหล่งจำหน่ายใหญ่ที่ห้าง สรรพสินค้าเยาว์อิน คลองเตย และตลาดปิ่นัง โดยขอคำแนะนำจากผู้จำหน่ายว่าม้วนใดที่ขายดี

เป็นที่นิยมอย่างมาก และจะต้องออกวางจำหน่ายเฉพาะในปี พ.ศ. 2536-2537

ข้อมูลบุคคล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) ตัวแทนบริษัท ไรโรกะ เอนเตอร์เทนเมนต์ จำกัด ผู้เป็นเจ้าของสิทธิการบันทึกเทปตลก
- 2) ตัวแทนบริษัท ไรท์ พิคเจอร์ จำกัด ซึ่งดูแลด้านการผลิต การบันทึกเทป และจัดจำหน่ายเทปวีดิทัศน์
- 3) สัมภาษณ์คุณเบ็ต เขียวยิ้ม นายกสมาคมตลกแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2539 ณ กรุงเทพมหานคร
- 4) สัมภาษณ์คุณเบ็ต เขียวยิ้ม นายกสมาคมตลกแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2539 ณ โรงถ่ายรัชฟิล์ม
- 5) สัมภาษณ์คุณสว่าง ทรัพย์สารวย หรือป่าตอก ศิลปินแห่งชาติ เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2539 ณ โรงถ่ายรัชฟิล์ม

ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องแต่ละท่านผู้วิจัยได้พบกับสถานการณ์แตกต่างกันไปดังนี้

- 1) ตัวแทนบริษัท ไรโรกะ เอนเตอร์เทนเมนต์ ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เทปตลก

ในการขอเข้าสัมภาษณ์ ผู้วิจัยต้องไปรดักสัมภาษณ์ตั้งแต่เวลาประมาณ 2 ทุ่ม โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นน้องชายของเจ้าของสถานบันเทิง หน้าที่เป็น Producer ในการผลิต ในการควบคุมเวลา ประสานงานกับทีมตลกและทีมผลิต รวมทั้งเก็บภาพตลกเพื่อทำปก และมีหน้าที่ที่จะตัดสินใจหยุดการแสดงเมื่อตลกเล่นไม่เข้า หรือแทรกการแสดงอื่นๆ เพื่อรอเวลาให้ตลกแต่ละคณะผลัดกันเล่น ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ยอมเปิดเผยนามสกุลและไม่ยอมมาให้บันทึกภาพ เนื่องจากเป็นเรื่องของธุรกิจและหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยอยู่ตลอดเวลา ผู้วิจัยได้พยายามแสดงตัวว่าเป็นนิสิตจากสถาบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุยกับบัตรนิสิตและจดหมายอนุมัติหัวข้อ

วิทยานิพนธ์ให้พิจารณา จึงได้รับความร่วมมือ แต่เป็นไปในลักษณะที่ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจาก
 วนการบันทึกเทปตลกนั้นแข่งกับเวลา ต้องหยุดสัมภาษณ์เป็นระยะๆ เมื่อมีตลกมาแต่ละคณะ
 ผู้ให้สัมภาษณ์ก็ต้องไปทำหน้าที่ประสานงานและตัดสินใจในกระบวนการผลิต ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้น
 ทำให้เข้าใจถึงบทบาทของผู้ถือลิขสิทธิ์ อันมีผลต่อการกำหนดลักษณะของวีดิทัศน์ที่ออกมาสู่
 สายตาประชาชน

2) ตัวแทนบริษัทโรท์ พิคเจอร์ จำกัด ซึ่งดูแลด้านการผลิต การบันทึกเทป และ
 จัดจำหน่าย

อยู่ในรถที่ทำการบันทึกเทป ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความร่วมมือในการพูดคุยประมาณ
 20 นาที มีความเข้าใจงานการให้ข้อมูล ได้ให้ความกระจ่างถึงกระบวนการผลิตและวิธีคิดของ
 บริษัทผู้ผลิตอันเป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิเคราะห์หาเหตุผลในการผลิตได้เป็นอย่างดี

3) สัมภาษณ์คุณเบ็ด เชิญยิ้ม นายกสมาคมตลกแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 เมื่อ
 วันที่ 23 มกราคม 2539 ณ กรุงเทพมหานคร

ผู้ให้สัมภาษณ์มีเวลาน้อย มาถึงสถานที่สัมภาษณ์เกือบเที่ยงคืน ผู้วิจัยต้อง
 แสดงตัวด้วยเอกสารของสถาบัน ผู้ให้สัมภาษณ์จึงเริ่มพูดคุยและให้ความเป็นกันเอง แต่คิด
 ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องพูดคุยกับผู้ที่เข้ามาทักทายตลอดเวลา การสัมภาษณ์จึงไม่ค่อยต่อเนื่องและ
 จะต้องเตรียมแสดง ดังนั้น จึงได้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ครั้งนี้เพียงเฉพาะคร่าวๆ ใน
 ส่วนของการแสดงตลกคาเฟ่ว่ามีที่มาจากแหล่งใด และเป็นการแสดงในลักษณะจาวอด ไม่มี
 บทสคริปต์ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ขอให้ไปพบอีกครั้งที่โรงถ่ายรัชฟิล์มเพื่อจะได้สัมภาษณ์อย่างเต็มที่

4) สัมภาษณ์คุณเบ็ด เชิญยิ้ม นายกสมาคมตลกแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 2 เมื่อ
 วันที่ 26 มกราคม 2539 ณ โรงถ่ายรัชฟิล์ม เวลาประมาณ 10.00 น.

ผู้ให้สัมภาษณ์อยู่ระหว่างการเตรียมการบันทึกรายการทีวี ในแต่ละช่วงก่อนการแสดงจึงออกมาให้สัมภาษณ์ โดยมีการพูดคุยอย่างหลากหลายและใช้เวลาเต็มที่ จึงได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งทั้งงานเรื่องโครงสร้างการแสดงซึ่งไม่เคยได้พูดที่ไหนมาก่อน เทคนิคของตลก การถ่ายทอดปัญหาและความเป็นมาของตลก รวมถึงได้แสดงความคิดเห็นต่างๆ อีกมากมาย ซึ่งคุณเบ็ค เข็ญยิ้ม ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและแนะนำผู้วิจัยให้รู้จักกับศิลปินแห่งชาติด้านการแสดงตลก คือ ป้าต๋อย และได้ช่วยพูดให้ป้าต๋อยให้ข้อมูลกับผู้วิจัยอีกด้วย ซึ่งหากไม่ได้คุณเบ็ค เข็ญยิ้ม คงไม่สามารถสัมภาษณ์ป้าต๋อยได้ในเวลานั้น

5) สัมภาษณ์คุณสว่าง ทรัพย์สำรวย หรือ ป้าต๋อย ศิลปินแห่งชาติ เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2539 ณ โรงถ่ายรัชฟิล์ม

โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลเป็นอย่างดี ทั้งในอดีตของตลก รูปแบบการแสดง เทคนิคของตลก รวมถึงความคิดเปรียบเทียบระหว่างตลกยุคก่อนกับยุคปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำคำสัมภาษณ์มาเป็นข้อมูลทำชิ้นการวิเคราะห์หาคำตอบในบทต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะได้เนื้อหาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการพิจารณา ทั้งนี้รอดยในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการผลิตวีดิทัศน์ตลก จะหยิบยกแนวคิดพื้นฐานการผลิตรายการโทรทัศน์มาเพื่อตรวจสอบเปรียบเทียบกับกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นจริงว่า ได้ดำเนินไปตามหลักการหรือไม่ รวมทั้งมีปัจจัยอะไรบ้างที่ผู้ผลิตคำนึงถึง อันจะมีผลต่อการกำหนดการแสดงเนื้อหา ระยะเวลา และเป้าหมายที่ผู้ผลิตต้องการให้บรรลุ

ส่วนการค้นหาคำตอบในส่วนของโครงสร้าง จะได้นำกรอบแนวคิดทฤษฎีการแสดงโดยบทเปิด ตรรกะของตลก ประกอบด้วย บทสัมภาษณ์จากประสบการณ์จริงของนักแสดงตลกมาประยุกต์เพื่อวิเคราะห์หาคำตอบ พร้อมยกตัวอย่างจากข้อมูลซึ่งได้จากเทปวีดิทัศน์

การนำเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อธิบายถึงรูปแบบการผลิต วิถีทัศน์ที่เกิดขึ้นจริง เปรียบเทียบกับการบันทึกเทปตามหลักการทางเทคนิค โดยอาศัยข้อมูลที่ ผู้วิจัยได้เข้าร่วมอยู่ในการบันทึกเทปด้วย รวมทั้งนำทศวรรษผู้ผลิต ผู้จัดทำนายมาประกอบ เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนถึงคำตอบตามความเป็นจริง ส่วนการนำเสนอข้อมูลเพื่ออธิบายถึง โครงสร้างรูปแบบเนื้อหาของตลกรั้น ผู้วิจัยจะนำภาพเหตุการณ์ที่มีอยู่ในวิถีทัศน์มาแยกแยะ ค้นหาความหลากหลายโดยนำมาจัดกลุ่มศึกษาสาระของวิถีทัศน์ เพื่อถ่ายทอดการเทียบเคียงและ วิเคราะห์ตามทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้แล้ว

ด้วยกระบวนการวิจัยในแบบวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บข้อมูลอย่างครบถ้วนทั้งจากแหล่งข้อมูลที่เป็นวิถีทัศน์ โดยใช้เกณฑ์เลือกจากยอดจำหน่ายที่ได้รับความร่วมมือจากผู้ผลิตและผู้ขายปลีกในการให้คำแนะนำจนได้วิถีทัศน์ที่เป็นที่นิยม คือ คณะรัตน์ เจริญยิ้ม เบ็ด เจริญยิ้ม เทพ โพธิ์งาม ล้อต๊อก-ชูศรี จุ่มจุ่ม ชูบเปอร์ริงก และคณะเพชรคาราฉาย นอกจากนี้ยังเข้าถึงแหล่งข้อมูลบุคคลที่สำคัญคือ นายกสมาคมตลกแห่งประเทศไทย และป่าตอก ศิลปินแห่งชาติด้านการแสดงตลกประจำปี พ.ศ.2539 ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถืออย่างสูง ส่วนข้อมูลด้านการผลิต ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ถือลิขสิทธิ์และผู้ผลิตโดยตรง ถึงแม้จะมีการปกปิดข้อมูลบางประการแต่ก็ยังช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ถึงแม้จะต้องประสบกับปัญหา การนัดสัมภาษณ์และการให้ความร่วมมือน้อยก็ตาม ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์โดยยังอาศัยทฤษฎีทางด้านกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ ทฤษฎีด้านการแสดง และค้นหาคำตอบ โครงสร้างเนื้อหาด้วยตรรกะของตลก และแนวคิดโครงสร้างหน้าที่ที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคล โดยใช้การนำเสนอข้อมูลความรู้ความจริงที่ได้ ยืนยันด้วยหลักทฤษฎี คำสัมภาษณ์บุคคล และ ยกตัวอย่างประกอบจากข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่โดยชัดเจน